

KRITICKÁ REFLEXE LITERATURY 5.5.

Libuše Bělunková

Literární a s literaturou 5.5.1. související časopisy

Nabídka v ČR je zdravě pestrá a široká jako v jiných demokratických státech. Časopisy lze rozdělit do mnoha překrývajících se kategorií (podle periodicity, celostátního či regionálního působení, doby existence, způsobu distribuce, cílových skupin, přesahu do jiných oborů, zaměření na českou či zahraniční literární produkci, podle míry státní podpory, podle užší umělecké orientace či podle převahy literárních či sekundárních textů atp.) a jejich průběžné hodnocení (od obsahových analýz po názory odborníků na kvalitu textů a autorský okruh) je pro fungování celého systému nutné.

Vydává Kulturní týdeník, s. r. o. (šéfredaktorka Libuše Bělunková; redakce: Kamila Boháčková, Petr Ferenc, Karel Kouba, Marta Ljubková, Filip Pospíšil, Jiří Růžička, Lukáš Rychetský, Petr Vaňous). Týdeník byl založen v roce 2005 a výběrově sleduje všechny umělecké disciplíny, přičemž největší část je věnována literatuře. Prizmatem kultury hodnotí i veřejné dění, přináší kulturní servis, eseje, komentáře, recenze, rozhovory a ukázky z původní beletrie a poezie. Snaží se zasadit českou literaturu do kontextu literatury světové, do kontextu celé umělecké scény a veřejného prostoru, zabývá se kulturní politikou. Tiskne překlady současných zahraničních autorů (např. O. Pamuk, P. Roth, M. Witkowski, E. Jelineková, některým autorům je věnováno téma čísla) i tuzemskou literární produkci (J. Topol, A. Zonová, V. Fischerová, B. Grögerová, V. Špaček). Rubriku Básně týdne vedou Petr Borkovec a Vratislav Färber. Recenzní rubriku a Recenzi týdne doplňuje 8 až 12 minirecenzí knih a bibliografický výběr z literárních časopisů.

A2 kulturní týdeník

Každé číslo A2 je koncipováno tematicky, z literárních témat vyšla např. čísla věnovaná Jakubu Demlovi a Ladislavu Klímovi, Dorotě Masłowské, Juli Zeh, netradiční prezentaci poezie, dětské literatuře, myšlení o literatuře, nové vydavatelské strategii či českému dramatu. Polemiku vzbudily mj. články Krize české literatury, kritika 1. svazku Dějin české literatury 1945–1989 a téma grantů na kulturu. A2 se snaží hledat novou generaci kulturních publicistů (O. Klimeš, K. Müller, Š. Sirovátka) a spojovat ji se zavedenými autory (literární zápisníky Jana Štolby a Petra A. Bílka; zahraniční bohemisté). Značný prostor věnuje A2 ostatním druhům umění, společenským a politickým komentářům a kritice médií. Na grafické úpravě spolupracuje s mladými výtvarnými umělci (ilustrace, galerie).

A2 vychází 52x ročně, počet stran 32, formát: 385 x 285 mm. Činnost týdeníku je finančně podporována Ministerstvem kultury ČR, Nadací Český literární fond a sponzory. www.tydenikA2.cz

Měsíčník pro literaturu a čtenáře – vydává **Spolek přátel vydávání časopisu HOST** (spoluvydavatelem je HOST – vydavatelství, s. r. o.; šéfredaktor Miroslav Balaštík, redakce: Martin Stöhr, Marek Sečkář a Jan Němec). Host vznikl v roce 1990 a navazuje na literární časopisy Host (vycházel 1921–1929 v Přerově, v Brně a Praze), Host do domu (1954–1970 v Brně) a samizdatovou revue Host (1985–1989, Brno). Časopis přináší kritické stati o především české literatuře, původní poezii, povídky, rozhovory, polemiky a recenze; jeho součástí je příloha Světová literatura. Ke stálým rubrikám patří Osobnost (rozhovor), Esej, Studie, Kritika, K románu (Jiří Trávníček), Beletrie a množství drobných literárněpublicistických rubrik (Jazykový glosář, Kalendárium, Anketa, Otázka pro...). Do rozsáhlé rubriky Recenze přispívají Eliška F. Juříková, Vladimír Stanzel, Jakub Grombář, Karel Piorecký, Petr Hrtánek, Michal Sýkora, Blanka Kostřicová, Milena M. Marešová; autory kritik jsou Jan Štolba, Jiří Trávníček a Vladimír Svatoň. K veřejné debatě Host přispívá především rozhovory s českými spisovateli (P. Placák, A. Palán, L. Vaculík, J. Hájíček, D. Fischerová), otiskováním esejů (M. Kundera, K. Hviždala, P. Janáček). Polemiku se podařilo vyvolat mj. tématem literárního kánonu. Host publikuje ukázky z děl zavedených českých spisovatelů (M. Ajvaz, J. Gruša, V. Jirousová, P. Král, J. Kratochvíl, P. Ouředník, K. Šiktanc, J. Škvorecký, M. Uhde, I. Wernisch), vyhledává však a komentuje i nové autory poezie i prózy. Nevelkou plochu časopis věnuje jiným druhům umění (film, fotografie).

Host

Host vychází 10x ročně, počet stran cca 100, formát 215 x 280 mm. Činnost je finančně podporována Ministerstvem kultury ČR, vydavatelstvím Host a soukromými donátory. www.casopis.hostbrno.cz.

Literární noviny Kulturně-politický týdeník – vydávala v letech 1993–2007 Společnost pro Literární noviny, nyní je vydavatelem Centrum pro média a demokracii, o.s. (šéfredaktor Jakub Patočka, redakce: Jakub Grombíř, Petr Jedlička, Lucie Česálková, Patrik Eichler, Jakub Kocurek, Anna Sehnalová, Roman Sikora, Jan Šícha, Hana Svanovská, Kamila Marková, Andrej Slivka). Založeny byly v roce 1990 jako příloha deníku Lidové noviny, samostatně vycházejí od roku 1992. Navazují na tradici Literárních novin (1952–1967, 1967–1968), Literárních listů (1968) a Listů (1968–1969). Literární noviny mají stálou přílohu Nové knihy, nepravidelně vycházela i příloha *DOK.RE-VUE*, v roce 2007 byla ukončena též stálá příloha *Školní noviny*. Týdeník přináší politickou publicistiku, reflexe současného umění a ukázky z původní tvorby. Viktor Debnár v něm uveřejňuje medailony a ukázky českých spisovatelů v emigraci. Ke stálým rubrikám patří Rozhovor, Spor, Knihovnička (souhrnná recenze), Fejeton, Komentáře a Eseje. Literární noviny organizují soutěž Povídka roku. Hlavním polemickým potenciálem časopisu v poslední době je debata Český úděl 1968–2008, která navazuje na texty M. Kundery a V. Havla z let 1968 a 1969, v níž jsou kromě nových příspěvků (J. Šabata, J. Pehe, E. Kantůrková) přetiskovány texty ze starých literárních časopisů a současných konferenčních sborníků. K pravidelným autorům Literárních novin patří Olga Lomová, Vít Janeček, Lukáš Jelínek, Jiří Pehe, Jan Šícha, Ludvík Vaculík, Alena Zemančíková, Ivan Hoffman. Grafická úprava listu je podřízena textu.

Literární noviny vycházejí 52x ročně, počet stran 16+4, formát 315 x 470 mm. Činnost týdeníku je finančně podporována Nadací Michaela Kocába, Ministerstvem kultury ČR a soukromými donátory. Bývalý vydavatel Společnost pro Literární noviny ukončil svou činnost s dosud nevyrovnanými dluhy státu (VZP). www.literarky.cz

Plav Měsíčník pro světovou literaturu – vydává občanské sdružení Splav! (šéfredaktorka Anna Čmejrková, redakce: Veronika Hesounová, Jan Hon, Petra Honzáková, Marie Iljašenko, Marie Kantůrková, Lucie Koryntová, Lukáš Novosad, Kateřina Veselovská; redakční rada: Libor Dvořák, Viktor Janiš, Jiří Josek, Oldřich Král, Jaroslav Olša, jr., Stanislav Rubáš, Josef Šlerka, Jan Vaněk, jr., Jovanka Šotolová). Časopis vychází od roku 2005 a publikuje současné překlady světové literatury a literárněhistorické či literárněkritické texty. Čísla jsou často zaměřena na jednotlivé jazykové oblasti, z dalších témat: dětská literatura, pornografie, nonsensová literatura, světoví spisovatelé o české literatuře.

Plav vychází 12x ročně, počet stran 52, formát 260 x 200 mm. Financuje jej Ministerstvo kultury ČR, jednotlivá čísla podporují různé kulturní instituce a soukromí donátoři. www.svetovka.cz

Revolver revue Vydává Společnost pro Revolver revue (šéfredaktorka Terezie Pokorná, redakce: Viktor Karlík a Marek Vajchr, redakční spolupráce: Lucie Bartoňová, Karel Cudlín, Adam Gerbert, Karel Haloun, Michal Kosák, Robert Krumphanzl, Petr Onufer, Robert Portel a Michael Špirit). RR pod tímto názvem existuje od roku 1987 (do roku 1989 jako samizdat), navazuje na samizdatová periodika Jednou nohou (1985–1986) a Revolver Revue Jednou nohou (1986–1987).

Revue přináší témata z oblasti kultury, politiky a filozofie, hlavní zájem je soustředěn na literaturu a výtvarné umění. Otiskuje eseje, uměnovědné stati, tematické bloky, rozhovory, ukázky z původní poezie a beletrie, recenze a glosy. Ke stálým rubrikám patří Nové práce, Ateliéry, Couleur. Přínosem RR do českého kritického myšlení je publikování studií amerických literárních kritiků od Petra Onufera, propracovaná témata či tematická čísla věnovaná světovým spisovatelům (L. F. Céline, R. Walser, W. G. Sebald, W. Gombrowicz – ve spolupráci s Annou Kareninovou, Radovanem Charvátém a Helenou Stachovou). RR otiskuje literární texty spolupracovníků redakce, autorů vycházejících z prostředí undergroundu a tvůrčích samorostů; vyhledává i neznámé či zapomenuté tvůrce. Z publikovaných autorů: Robert Krumphanzl, Jaroslav Formánek, Vít Kremlička, Lubomír Martínek, Pavel Kolmačka, Miroslav Drábek. Polemiku vzbudila mj. analýza Roberta Krumphanzla Kvalitní literatura a státní dotace, dlouhodobě pak vyvolávají ohlasy kritické příspěvky M. Špirita a M. Vajchra. RR rozšiřuje svůj záběr na všechny druhy umění, do českého kontextu přináší informace ze zahraničních uměleckých scén, především výtvarné (Německo, USA, Japonsko, Rusko). Od ostatních časopisů se liší originální grafickou úpravou, koncepcí, kvalitou i kvantitou reprodukcí (výtvarná stránka RR je samostatným přínosem, nikoli pouhou ilustrací).

Revue vychází 4x ročně, počet stran asi 176, formát 240 x 160 mm. V letech 1995–2004 vycházel navíc třikrát ročně sešit Kritická příloha Revolver Revue. Činnost RR je finančně podporována Ministerstvem kultury ČR, Nadací Český literární fond, dalšími nadacemi a fondy (Česko-německý fond budoucnosti, Nadace Anny

Fárové, Nadace Český fond umění, Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97, Nadace Charty 77, Nadace ProHelvetia, Open Society Fund Praha), sponzory a soukromými donátory. www.revolverrevue.cz

Revue o psaní – vydává Literární akademie, Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého (šéfredaktor Petr Borkovec, redaktor Daniel Soukup, redakční kruh: Tomáš Glanc, Anne Hultschová, Mariana Housková, Jana Kunová, Marcela Požarková, Justin Quinn, Alena Scheinostová, Milan Uhde). Vychází od roku 2006. Časopis se zabývá reflexí psaní, překládání a výuky tvůrčího psaní, důraz klade především na autorské hledisko. Přináší literárněvědné stati, rozhovory, recenze, komentované ukázky ze současné české a světové (i překladové) literatury. Pozornost vzbudily série věnované hmatatelným stopám spisovatelovy tvorby (rukopisy, psací stoly, okna, kabáty).

Rukopis vychází 3x ročně, počet stran cca 160, formát A5. Financuje jej vydavatel. www.lit-akad.cz

Rukopis

Revue pro literaturu a kulturu – vydává Sdružení pro souvislosti (šéfredaktor Martin Valášek, redakce: Petr Borkovec a Petr Šrámek, redakční rada: Martin Bedřich, Jitka Bednářová, Alessandro Catalano, Václav Jamek, Jan Jandourek, Jakub Krč, Jan Linka, Štěpán Nosek, Jiří Pelán, Antonín Petruželka, Martin C. Putna, Přemysl Rut, Jan Spousta, Jiří Zajíc ad.). Časopis vznikl v roce 1990 s podtitulem Revue pro křesťanskou kulturu. Zaměřuje se na českou i světovou literaturu, filozofii, historii a religionistiku. Přináší eseje, stati, tematické bloky, rozhovory, recenze, polemiky i ukázky z původní poezie a beletrie – ve stálých rubrikách Kontext, Rozhovor, Literatura, Téma, Blok a Pod čarou. V solidně připravených blocích představuje dílo zahraničních i českých spisovatelů (M. Moorová, W. Gombrowicz, E. Bishopová, Y. Bonnefoy, D. Fo, J. Brodskij, E. Jelineková, S. Fischerová), otiskuje překlady poezie, prózy, ale i literárněvědných textů (překladatelé a literární vědci: Mariana Housková, Petr Borkovec, Petr Onufer, Martin Pokorný, Vlasta Dufková, Martin C. Putna), v rubrice literatura jsou uváděni i debutanti (Jonáš Hájek, Jakub Řehák, Ladislav Zedník, Marek Šindelka). Ke stálým recenzentům Souvislosti patří Marta Ljubková, Martin Nodl, Petr Boháč, Jiří Zizler a Jan Linka. Stálým tématem Souvislosti je problematika překladu a jeho zpracování (srovnávání překladů, polemika o českých překladech díla E. Pounda; čtenářský i odborný zájem vzbudilo číslo věnované vztahu redaktora a překladatele) a dění na okrajích literárněhistorického akademického dění (ruský minimalismus, Sudety atd.). Souvislosti opakovaně vnášejí do současného kontextu neprávem pozapomenuté osobnosti české kultury a vědy (Albert Vyskočil, Zdeněk Kalista, Mojmír Otruba, Věra Linhartová).

Souvislosti

Revue vychází 4x ročně v rozsahu cca 260 formátu A5, texty jsou ilustrovány černobílými fotografiemi či reprodukcemi uměleckých děl. Její činnost je finančně podporována Ministerstvem kultury ČR, Nadací Český literární fond a soukromými donátory. www.souvislosti.cz

Literární obtýdeník – vydává občanské sdružení Klub přátel Tvaru (šéfredaktor Lubor Kasal, redakce: Anna Cermanová, Michal Jareš, Božena Správcová, Michal Škrabal; předseda Klubu přátel Tvaru Pavel Janoušek). Tvar byl založen v roce 1990, v letech 1990–1993 jako týdeník, od roku 1994 vychází každých 14 dní s výjimkou července a srpna. Časopis obsahuje studie, eseje, recenze, rozhovory, ukázky z původní tvorby. Rozhovor z titulní strany je veden nejčastěji s účastníky českého literárního provozu, spisovateli (L. Marks, D. Demel, M. Epstein, T. Míka, F. Dryje), překladateli (A. Kareninová), literárními vědci a publicisty (P. A. Bílek, Š. Švec, P. Boháč, I. Fic). Rozsáhlou rubriku Recenze doplňuje rubrika Dvakrát (dvě recenze na jednu knihu), Recenze Pavla Janouška na knihu současné české prózy a Výlov (souhrnná krátká recenze několika knih). K pravidelným recenzentům patří Michal Topor, Karel Kolařík, Milan Jungmann a Gabriel Pleska. Tvar mapuje aktuální český literární provoz v mnoha drobných publicistických útvarech (Fejeton, Patvar, Jedna otázka pro..., S úctou, Literární život), vykazuje snahu o netradiční ladění některých z nich (do konce roku 2007 pravidelná recenze v nářečí; mystifikace); je zde i rubrika zpráv z literárního dění v zahraničí. Časopis publikuje polemiky o současné české literatuře a její reflexi (např. o překladech Ferdinanda Stočese), literárněvědné studie a konferenční příspěvky (Daniela Hodrová, Stanislav Komárek, Vladimír Křivánek), stranu též věnuje dějinám zámeckých knihoven. Publikuje zavedené spisovatele, ale vyhledává a komentuje i začínající autory, v rubrice Čtenář poezie nechává osobnosti interpretovat anonymní ukázky. Jinými druhy umění se zabývá nejčastěji ve vztahu k literatuře (písňové texty, filmové adaptace); grafická úprava je podřízena textu.

Tvar

Tvar vychází 21x ročně, počet stran 24, formát A3. Činnost časopisu je finančně podporována Ministerstvem kultury ČR a Nadací Český literární fond. www.itvar.cz

Samostatnou kapitolu tvoří časopisy autorské, soustředěné především na publikace literárních děl (např. **Obrácená strana měsíce**, některé internetové časopisy). Vychází i množství regionálních periodik, tiskovin spojených s děním na školách či knihovnách, festivalových zpravodajů, bulletinů oborových sdružení či uměleckých skupin. Seznam literárních časopisů obsahuje Ministerstvem kultury ČR zřízený a odbornou veřejností

kritizovaný *Portál české literatury* (www.czlit.cz), k orientaci může pomoci též seznam časopisů odebíraných Ústavem pro českou literaturu AV ČR v.v.i. (www.ucl.cas.cz/casopisy.html). Časopisy samy ani žádná badatelská instituce, dosud nezaložily portál, který by informoval o aktuálním stavu literárních časopisů, o jejich nabídce a plánech (podle vzoru například ruského webu magazines.russ.ru). Literární periodika vydávají nejčastěji občanská sdružení založená výhradně za účelem vydávání časopisu.

5.5.2. Úloha literárních periodik

Literární časopisy představují svobodný prostor v podstatě nedeformovaný komerčními vlivy. K jejich základním úkolům patří vyvolávání společenských debat, udržování hodnotových kritérií (rozlišování umění od zábavy), rozšiřování vlivu kultury na občanské a politické dění, přínos inspirativních a kreativních způsobů myšlení či udržování kvalit českého jazyka. Literární periodika napomáhají propagaci české kultury v zahraničí (mj. hledáním a kritikou autorů), podporují mezikulturní dialog a vnášejí náročná měřítka do domácího prostředí. Jejich aktuálním úkolem je hledání nových cílových skupin, především v mladé generaci, i stimulace kulturního života. Časopisy umožňují komunikaci odborníků a umělců s veřejností, napomáhají vzdělanostní decentralizaci a podporují rozmanitost společnosti. Jsou službou umělcům (jimž vracejí post veřejně vlivné osoby), školám, občanům – pěstují ostrážitost vůči manipulaci psaným slovem. Reflektují a ovlivňují společenskou atmosféru dřív, než se projeví v konkrétních politických událostech. Pestrost a kvalita literárních periodik je znakem kvality demokracie.

5.5.3. Kontext

Jelikož mediální kulturu země určuje nevelký počet českojazyčných čtenářů, literární periodika jsou téměř bez výjimky nutnou veřejnou službou, z principu negenerují soukromý zisk. Kvalitativní úpadek českých médií přinesl i všeobecné snížení kritérií na literární reflexi (například rozdíl mezi recenzí a PR článkem). Zborcení hodnotových kritérií v reflexi umění ukazuje nutnost investic do literárních časopisů. Na obtížné situaci časopisů se také podepisují důsledky raného tržního kapitalismu v ČR a socialismem přerušená tradice mecenášů.

Nabídka českých literárních periodik je nyní relativně ustálená v potřebné různorodosti. Objem a systém jejich státní podpory a další podmínky (např. malá propojenost se školstvím, oborová uzavřenost) však způsobují jistou stagnaci, malou ochotu a sílu k inovativní práci. Ministerstvo kultury ČR, jež časopisy zásadně podporuje, zatím nemá hotovou celkovou kulturní koncepci státu ani koncepci svých dotačních programů, a rovněž nemá jasné zadání grantů, což znemožňuje vývoj a zdravou kontrolu časopisů jako veřejné služby (MK ČR na toto téma otevřelo veřejnou debatu na svých webových stránkách). Debata o otázkách podpory české literatury však vlastně neprobíhá (skutečná kritika a srovnávání české produkce s děním v zahraničí je často nahrazována tzv. mapováním a nekriticky obrozenskou podporou všeho, co se v české literatuře děje). Představitelé kulturních, natož literárních časopisů dosud nedokázali vytvořit zahrnující organizaci, jež by jim umožňovala společně prosazovat zlepšení situace. Základní tendencí v současném umění je prolínání žánrů a druhů, na což literární časopisy reagují pomalu a nedůvěřivě. Literární časopisy vždy hrály v dějinách občanské společnosti v ČR významnou roli, v současné době se k této roli vracejí, vyjadřují se ke kulturní politice, stimulují debaty spisovatelů ke společenským a politickým otázkám.

5.5.4. Financování

Existenční finanční položkou většiny periodik jsou granty **Ministerstva kultury ČR na podporu vydávání literárních časopisů**, jež se udělují od roku 1993. Mnohem nižší částky časopisy získávají od **Nadace Český literární fond**, jednotlivá témata podporují též International Visegrad Fund či Open Society Fund, jednorázové drobné podpory pak poukazují zahraniční kulturní instituce a velvyslanectví. Dříve využívané granty ze Státního fondu kultury byly zrušeny. Lokální příspěvky (krajské, městské) jsou minimální až nulové. Velkým problémem je též nastavení evropských dotačních programů, které neumožňují přímou podporu

vydávání periodik. Spolupráce na větších grantech s dalšími subjekty jsou téměř nemožné, neboť v této oblasti chybějí jak informace, tak pomoc z MK ČR. Další, nevelkou položkou ve financování časopisů jsou jejich vlastní příjmy z prodeje a předplatného; zájem o inzerce v těchto typech časopisů je nízký. Některé časopisy jsou spojeny s nakladatelstvími (Host, Labyrint) či soukromými objekty (Rukopis), jiná hledají jednorázové sponzory k vykrytí rozpočtu. Literární časopisy jsou v ČR obecně podfinancované, což má za následek minimální redakční zázemí, v některých případech nevyplácení honorářů, přejímání textů, nedostatečné lektorování příspěvků, neodpovídající grafickou úpravu (ztrácí se přitažlivost pro zatím nezasazené čtenářské skupiny), nemožnost ani základní reklamy mimo uzavřený literární okruh. Hospodaření většinou obstarává sama redakce, což je neefektivní a neodpovídá to trendům v současném evropském kulturním provozu.

1. Celkový objem rozdělovaných prostředků je nedostatečný. Komise MK ČR podporuje významnými částkami tři největší časopisy (čtrnáctideník Tvar, měsíčník Host a A2 kulturní týdeník), zbytek je po malých částkách rozdělen velkému množství dalších periodik. Výše investovaných částek žádnému z podpořených časopisů neumožňuje inovaci.
2. Granty se udělují pouze na jeden rok. Systém se zlepšil v tom, že ministerstvo poukazuje částky pružněji než dříve a dlouhou dobu čekání na rozhodnutí o grantech na další rok, v níž se vydavatelé pravidelně zadlužovali, vyřešilo lednovou zálohou. To je však jen dílčí řešení, každoroční nejistota nutí redakce k udržování loňského, „jistého“ stavu, znemožňuje kreativní přístup a dlouhodobé plánování.
3. Stát nedefinoval své zadání, neexistují jasná kritéria podpory. Ministerské oborové komise sice poctivě poměřují nepsaná kritéria (kvalita textů, potřeba témat, autorský okruh), nejsou k tomu však nuceny a jejich rozhodnutí ani plnění zadání ze strany žadatelů nelze účinně kontrolovat. Při rozhodování však nejsou uplatňována další kritéria odpovídající současnosti – mezikulturní dialog, mezioborovost, rozšiřování pole působnosti, zpětná vazba (dopad časopisu), originalita, inovativnost.

Základní problémy státního grantového systému

Zahraničí 5.5.5.

Zkušenosti z vydávání literárních časopisů v zahraničí jsou málokdy přenositelné, zvláště u větších zemí s nepřerušenu tradicí vydávání a se zavedenou mecenášskou kulturou. Objemu inzerce a sponzorských darů velkých časopisů ve Francii, Velké Británii či v Německu čeští vydavatelé nikdy nedosáhnou, propojení s velkými deníky také není životaschopné (jak se ukázalo na začátku 90. let u Literárních novin). Ve srovnatelných zemích (Lotyšsko, Slovinsko, Nizozemí) je pro Českou republiku inspirativní přístup malého státu k vlastní literatuře a jejímu zázemí jako k základní možnosti proniknout do evropského povědomí, jako k investici do image kulturní, kreativní země. V úvahu je možné vzít i praktický postup Ruska, které podporuje komisí vybrané literární časopisy tak, že skupuje významnou část jejich nákladu, který pak distribuuje do knihoven a škol. Německý systém spolkové podpory časopisů by mohl inspirovat zájem našich krajů či (euro)regionů podporovat vydávání kulturních periodik na svém území. Polsko může jít příkladem českým vydavatelům, neboť nemálo tamních časopisů, jež finančně nepodporuje Národní knihovna, podporují vydavatelé jako prestižní záležitost. Ale jde jen o dílčí podněty, česká situace vyžaduje své vlastní řešení. To spočívá v postupném zlepšování současné podpory a ve vytváření nových, reálných příležitostí pro literární časopisy. Nepřehlédnutelný je však v zahraničí obecný trend ve vydávání kulturních časopisů napříč obory, na nějž se česká kulturní politika, má-li být funkční a schopna účastnit se evropského dialogu, musí připravit.

KRITICKÁ REFLEXE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ 5.6.

Daniela Kramerová

Financování periodik o výtvarném umění probíhá kombinací dotací MK ČR a dalších institucí, dotací z fondů zřizujících instituce, sponzorských darů a příjmů z prodeje. Vedle tištěné verze má mnoho periodik různě obsáhlou internetovou verzi. Rozdělování dotací z MK ČR je kolísavé a problémem je i fakt, že k oznámení o přidělení dotace a jejímu zaplacení dochází často až před polovinou roku, na který je přidělena, což přináší nejistotu až existenční problémy.